

3. Ключові компетентності для навчання впродовж життя 2018. Цифрова компетентність. 2018. URL: dystosvita.blogspot.com/2018/01/2018.html?m=1
4. Морзе Н. В., Кочарян А. Б. Модель стандарту ІКТ-компетентності викладачів університету в контексті підвищення якості освіти. Інформаційні технології і засоби навчання. №5. 2014. с. 27–39.
5. Прохорова С. М. Поняття цифрової компетентності вчителя іноземної мови у світовому освітньому просторі. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. 2015. Вип. 4. С. 113-116. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VZhDUP_2015_4_24
6. Солдатова Г., Зотова Е., Лебешева М., Шляпников В. Интернет: возможности, компетенции, безопасность. Методическое пособие для работников системы общего образования. М.: Google. 2013. С. 20. URL: <http://detionline.com/assets-/files/research/BookTheorye.pdf>
7. Спірін О. М. Інформаційно-комунікаційні та інформатичні компетентності як компоненти системи професійно-спеціалізованих компетентностей вчителя інформатики. Інформаційні технології і засоби навчання. №5 (13). 2009. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/download/183/169>

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ПЕДАГОГА ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Денисова А.В., *старший викладач кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти»*

Швидкозмінність умов, у яких вибудовується сучасна система освіти та її діджиталізація, спонукають до культивування цифрових навичок суспільства, активних дій щодо впровадження та опанування нових технологічних і цифрових інновацій.

Водночас, глобальна інформатизація суспільства розглядається, як домінуюча тенденція розвитку цивілізації XXI століття. Науковці витлумачують інформатизацію освіти, як область педагогічної науки, яка інтегрує психолого-педагогічні, соціальні, фізіолого-гігієнічні, техніко-технологічні та науково-практичні дослідження, що утворюють певну цілісність, яка орієнтована на забезпечення сфери освіти методологією, теорією і практикою розробки та оптимального використання цифрових технологій.

Для перетворення України на цифрову державу, цифровізації галузей охорони здоров'я, бізнесу, освіти, транспорту, судів Міністерством цифрової

трансформації України реалізовано наймасштабніший цифровий проєкт сучасної України, який має на меті організацію спілкування громадян і бізнесу з державою зручним, прозорим та людським, відтак виникає потреба оцифрувати багато послуг, оновити законодавчу базу, упорядкувати роботу держреєстрів, забезпечити технічні можливості й захист даних.

Спираючись на опубліковані дослідження, слід підкреслити, що у всьому світі у зв'язку із карантинними обмеженнями, спричиненими пандемією COVID-19, простежується динаміка зростання кількості закладів освіти, які використовують дистанційні технології в освітньому процесі.

В Україні організація дистанційного навчання регламентується Наказом МОН України від 25.04.2013 № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання».

Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [1].

Офіційно термін «дистанційне навчання (ДН)» визнали 1982 р., коли Міжнародна рада з кореспондентської освіти змінила свою назву на Міжнародну раду з дистанційного навчання.

Американські фахівці з проблеми дистанційного навчання вважають, що ДН, у найширшому розумінні, це «інструкції до навчання, які передаються на відстані одному або багатьом індивідам, що перебувають в одному або декількох місцях». Згідно з цим визначенням, історія дистанційного навчання починається з 30-х років ХХ ст., коли було створено курси кореспондентського навчання. Але з появою інтернету роль ДН різко змінилася й ототожнюється на цьому історичному етапі з новими комп'ютерними технологіями [2].

Всесвітньому поширенню онлайн-освіти послугоувала ініціатива Массачусетського технологічного інституту, коли в 2001 році був запущений проєкт Open Course Ware (MIT OCW) [3] з публікації у відкритому доступі матеріалів всіх курсів інституту, що включають плани курсів, конспекти та відеозаписи лекцій, домашні завдання, екзаменаційні питання тощо.

Наразі існує численна кількість підходів та класифікацій в області онлайн-освіти. Так, К. Січкаренко [4] наводить таку класифікацію:

- 1) *за вартістю*: безкоштовні, платні і freemium;
- 2) *за часом*: fixed time і open schedule;
- 3) *за авторством курсів*: призначені для користувачів і професійні;

4) **за кількістю слухачів**: без обмеження і з обмеженням (зазвичай, не більше 50 слухачів);

5) **за процесом навчання**: курси без супроводу і курси з супроводом.

Відповідно до завдань Національної програми інформатизації з метою вироблення дистанційних технологій навчання у системі вищої освіти України Наказом МОН № 293 від 07.07.2000 р. [5] було створено Український центр дистанційної освіти.

На Центр покладено такі основні завдання:

- розробка концепції дистанційної освіти в Україні;
- розробка проектів нормативно-правової бази функціонування дистанційної освіти;
- розробка та апробація засобів навчально-методичного забезпечення дистанційної освіти;
- вироблення механізму використання електронних та телекомунікаційних засобів у реалізації дистанційної освіти;
- проведення експертної роботи з оцінки організації дистанційної освіти та засобів навчально-методичного забезпечення;
- координація діяльності закладів освіти України в напрямку організації та здійснення дистанційної освіти;
- забезпечення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців за дистанційною формою освіти.

Активне збільшення обсягів даних неминуче провокує появу неймовірної кількості електронних освітніх (навчальних) ресурсів (ЕОР) (англ. *Digital learning objects; DLO*), при використанні яких необхідно враховувати наступні загальні вимоги: функціональність, безпечність, надійність функціонування, зручність використання для користувача, крос-платформність, відповідність засадам реалізації принципів державної політики цифрового розвитку, відповідність законодавству України щодо захисту авторських прав; відповідність міжнародним стандартам тощо.

При навчанні із застосуванням цифрових технологій беззаперечно дуже важливим є використання якісного графічного та відео-продукту, оскільки наочність безпосередньо впливає на емоційну складову сприйняття інформації і ефективність навчання за рахунок залучення різних органів почуттів до сприйняття і опанування навчального матеріалу. Сьогодні арсенал педагога поповнився різноманітними можливостями використання схем, діаграм, графіки, аудіо, відео і мультимедіа засобів. В свою чергу, мультимедійний контент може бути реалізований у вигляді інтерактивного відео, відеолекції, створений у вигляді відеоскрайбінгу, за допомогою скрінкастів, представлений у інфографіці та анімації, може бути інтерактивним та 3D-візуалізованим тощо.

Науковці В. Вембер, Д. Бучинська у праці «Сучасні типи навчального відео та особливості їх використання у навчальному процесі» [6] розглядають особливості різних типів відео, що можуть використовуватися в освітньому процесі, а саме: професійні навчальні фільми, студійні і натурні відеолекції, відеоскрайбінг, відеоінфографіка, скрінкасти, демонстрації, інтерактивні відеоролики, 3D-візуалізація, псевдовідео, відео-таймлайн, відеомаштабування.

У перспективі, коли більшого поширення отримають системи віртуальної реальності, що забезпечують вплив на зір, слух, дотик і навіть нюх, мабуть, доцільніше буде говорити не тільки про наочність, а й про полісенсорне навчання, тобто застосовувати методи та прийоми, які залучають до процесу навчання різні аналізаторні системи (слух, зір, тактильно-рухові, кінестетичні відчуття, чуття ритму).

Якісно новий підхід до навчання надає використання технологій web 2.0 в поєднанні з можливостями імерсивних технологій (англ. *Immersive* — занурювати).

Наприклад, віртуальна академія – це тривимірна, розрахована на велику кількість користувачів, освітня платформа, що надає послуги, за допомогою яких можливо проводити і відвідувати навчальні курси, наради, презентації, тренінги для груп від одного до декількох десятків користувачів одночасно. vAcademia містить інструменти необхідні для проведення ефективних навчальних занять: різноманітні аудиторії, інтерактивні дошки з набором презентаційних інструментів, текстові і звукові комунікації, підтримка веб-камер тощо [7].

Відтак, проведені дослідження сучасних домінант розвитку цифрової освіти свідчать про стрімке зростання та популярність дистанційного навчання, що потребує по перше, нових форм взаємодії учасників освітнього процесу, формування єдиного глобального освітнього простору, створення універсальних віртуальних навчальних середовищ, по друге – безперервного розвитку цифрової компетентності та опанування відповідного інструментарію сучасними громадянами цифрового суспільства, педагогів, як рушіїв суспільних змін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: Наказ МОН України № 466 від 25.04.2013
2. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. Закл.] / В.Л. Ортинський. К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.

3. OpenCourseWare OpenCourseWare Вікіпедія: веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/MIT_OpenCourseWare OpenCourseWare Вікіпедія (дата звернення: 10.09.2021)

4. Січкаренко К. Розвиток цифрових освітніх платформ та поширення цифрових компетенцій в освіті. *Ефективна економіка*. 2018. №12 URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/117.pdf (дата звернення: 10.09.2021)

5. Про створення Українського центру дистанційної освіти: Наказ МОН № 293 від 07.07.2000 року

6. Вембер В., Бучинська Д. Сучасні типи навчального відео та особливості їх використання у навчальному процесі. *Освітологічний дискурс*. 2016. № 1 (13). С.19-29

7. vAcademia: веб-сайт. URL: <http://vacademia.com/social/mainPageVideo/id/1> (дата звернення: 10.09.2021)

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Дмитренко Т.В., *методист Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Полтавській області (м. Полтава)*

Цифрові технології відіграють важливу роль у нашому житті. Ми спілкуємося, шукаємо інформацію, купуємо та розважаємося в інтернеті або ж у соціальних мережах. Професійне життя теж важко уявити сьогодні без цифрових медіа.

Сучасний педагог закладу професійної (професійно-технічної) освіти повинен вільно володіти інформаційними технологіями та використовувати їх у своїй професійній діяльності, тим самим забезпечувати ефективність навчально-виховного процесу. Першочерговою вимогою до сучасних освітян стає високий рівень сформованості їх цифрової компетентності, впевнене застосування електронних ресурсів для створення, пошуку, опрацювання та обміну інформацією.

Розвиток інформаційно-цифрових компетентностей, що відповідають за успішну життєву професійну діяльність особистості, її високу конкурентоздатність та кар'єрне зростання, на сьогодні є одним із ключових завдань педагога професійної освіти.

Педагогам необхідно: володіти інформацією, щодо можливостей цифрових технологій; формувати вміння вибрати ту технологію, яка відповідає